

DOLENJSKE NOVICE

Dolenjske Novice izhajajo vsak četrtek; ako : : je ta dan praznik, dan poprej. : :

Cena jim je za celo leto (od aprila do aprila) 3 K, za pol leta 1-50 K. Naročnina za Nemčijo, Bosno in druge evropske države znaša 3-50 K, za Ameriko 4-50 K.

: Vse dopise, naročnino in oznanila :
: sprejema tiskarna J. Krajec nasl. :

List in oglasi se plačujejo naprej.

Še en sovražnik.

Dočim obdaja našo državo na zunaj obroč sovražnikov, hoteč jo obétno oslabiti, če ne docela uničiti, jo-gloje na znotraj čisto pri korenini tudi hud sovražnik in sila nevaren. Ta je protikrščanski duh, ki ga širijo brezverci, vede ali nevede pod vplivom mednarodnih framazonov. Avstriji gre za obstanek prav zares. Če bo premagala obojega sovražnika, jo čakajo še solnčni dnevi, bo še živela, še dolgo cvetela. Ali jih bo? Upajmo, dokler dihamo!

Ta notranji sovražnik ni nov. Že davno pred vojsko je zbiral moči, se je uril in skušal tuintam se postaviti pokonci in začeti neizprosni boj. Pa časi mu niso bili ugodni. Državni možje so ga krotili, mu niso dovolili dovolj duška. V začetku svetovne vojske je moral ustaviti vsako zunanje delo. Zato se je zdelo nekaterim, da se bo spreobrnil in opustil svoje načrte. A so se hudo varali. Sovražnik čuje; še dela, še kuje načrte, še zbira sile, da nastopi ob ugodni priliki precej po končani vojski.

Kaj hoče pravzaprav? Boj zoper Kristusa, zoper njegov nauk, zoper njegove ustanove. Razkristjaniti hoče državo, vzeti veri vsako mesto v javnosti. Da to doseže, dela previdno po izgotovljenem načrtu. Najprej odstranimo križ iz šole. Za Boga, za vero, za krščanski nauk ni prostora v šoli. Potem naj se upelje državna poroka, prav tako tudi razporoka, ali drugače povedano: ljubezen naj bo svobodna. Tako hočejo krščanski veri izpodbiti v državi podlago, državo razkristjaniti in jo s tem uničiti.

Na vse to se dela že sedaj med vojsko s polno paro. Sledi dokaz zaenkrat le za delo sovražnikov ozir „svobodne šole“. „Svobodna šola“ društvo, ki hoče razkristjaniti šolo, je obhajalo letos meseca marca na Dunaju občni zbor. Tu so namigavali govorniki odkrito, da je vse pripravljeno, da se začne po vojski delo, da se oprosti šola vezi, ki jo je vanje vkovalo nazadnjaštvo in sovraštvo omike. Drugače povedano: po vojski mora krščanski nauk, sploh beseda Bog iz šolskega pouka.

In ko so se vkvarjali spočetka letošnjega leta v naučnem ministerstvu s preosnovo šolskega pouka in so pri tem seveda mislili dati prostora tudi verskemu pouku, je ista „svobodna šola“ precej ogorčena zavpila, ker se pri tej preosnovi še vedno misli na versko vzgojo mladine po šolah. Stvar je torej jasna.

Kam pridemo, če bi se te namere uresničile! Prav tje, kamor hiti Francoska dežela, kjer je vse to že precej izpeljano in po kateri se hočejo ti brezverci ravnati tudi pri nas. Slišimo vedno tožbe o podivjanosti francoske mladine, o polnih ječah, mladostnih zločincih, vidimo njihove vojake, ki nič ne opravijo, vidimo, kar je dokazano, da hiti francoski narod v propast. In vse to že sedaj, ko še živi v deželi katoliški duh, ki je vzrastel in se okrepil v teku veliko stoletij in ki se ne da na mah ukončati. Ta duh gine vedno bolj. Kaj bo, kadar bo izginil!

Prav to grozi tudi nam, in se bo tudi uresničilo, če zmagajo brezverci.

To je jasno tudi samo posebi. V mladih ljudeh divjajo hude strasti. Če se jim udajo, podivjajo popolnoma. Morajo jih torej krotiti, držati v pravih mejah. Ali jih bodo krotili? Gotovo, če bodo uvideli, da je to potrebno. Kjer živi katoliška vera, jih kroti ona, ker je to zoper voljo božjo, ker si s tem uničujejo časno in večno srečo svojo.

Tudi sovražniki krščanstva priznavajo, da je treba mladino krotiti. A zato, pravijo, ni treba vere. Bo pa država prepovedala tatvine, prezgodnje spolno uživanje, pa bo. No, koliko dosežejo samo državni paragrafi, ni težko povedati. Oko postave, ki naj pazi, da se paragrafi izpolnjujejo, prav veliko dejanj ne more zaznati, ne dokazati. „Bomo pa fantom pojasnili,“ pravijo, „kako je ostudno pijančevanje, kako je neollikano, izobraženega človeka nevredno, pretepanje in pobijanje, bomo dokazali, da jim škoduje prezgodnje in nezumno meseno uživanje, jih bomo prepričali, da ljudje ne morejo živeti v družbi, če bi oni kradli ali ropali. Tako poučeni fantje bodo potem opustili pijan-

čevanje, pretepe, tatvine, nečistovanje in podobno.“

O kako se motijo taki modrijani. To naj brzda mladino v šoli in potem! Če v hipu, ko gori mladina v strasti, še strah božji ne pomaga vselej, da bi ji ne ustregla, kaj naj potem še pomaga! Mar ji je, ali dela častno ali nečastno, olikano ali neollikano in podobno.

Kakšna bo torej mladina, ki ne bi bila versko vzgojena. Kakšni bodo možje, kakšne žene, ki bodo zrastle iz te mladine. Rod bo hiral in zašel na pot, ki pelje v propast.

Zato smemo upravičeno upati, da se bo država uprla takim naklepom. Trdno pričakujemo, da naši katoliški poslanci ne bodo nikdar glasovali za take brezverske predloge. In še najmanj, da bi mogla postava, narejena v takem zmislu, dobiti najvišje odobrenje. S tem bi bili začeli narodi propadati, sami sebe končavati.

Pa tudi sicer ni pričakovati, da bi mogle v Avstriji prodreti take brezverske postavbe. Kaj ohranja Avstrijo, kaj veže narode skup. Mar narodna edinost, kakor veže nekatere druge države? Nikdar. Veže jih ljubezen do skupne matere, ljubezen do prestola in to — ljubezen do katoliške matere, katoliške vladarske rodovine. Vera je tisti znak, ki posvečuje Avstrijo in cesarsko hišo, in jim ohranja narode zveste. Če pade ta znak, ali ne bi padla tudi vez, ki veže avstrijske narode?

Obnova parlamentarnega življenja v Avstriji.

„Slovenec“ piše: V ponedeljek, dne 23. oktobra so se zbrali zastopniki vseh strank poslanske zbornice na vabilo zborničnega predsednika dr. Sylvestra na Dunaju.

Misel, da bi se glede na ministrsko krizo seja odložila na poznejši čas, se je opustila vsled odločnega ugovora osobito od strani Slovenske Ljudske Stranke.

Poteka in zaključka sestanka se smejo odkrito veseliti vsi, katerim je pri srečnem blagor države in njenih narodov.

semkaj: Marija naj ji izprosi, da mladi Emilček ne bo izbral očetovega poklica.

Toda s samo molitvijo se skrbna mati ni zadovoljila. Predno bi pogledala Emilovo oko poželjivo po morju, se je izselila iz malega pristaniškega mesta in šla v notranjost dežele. Ko je otrok malo odrasel, mu je večkrat pripovedovala od očeta in s kakšno ljubeznijo! Kazala mu je njegov daljnogled, njegove zemljevide, sploh vse predmete, ki jih je rabil in jih je mati sedaj hranila kot svete relikvije. To ni moglo vzbuditi v otroku veselja do mornarskega stanu, posebno še, ker je videl bridke solze, ki so tekle materi iz oči, ko je govorila o očetu. Večkrat v letu je romala mati na skalo ob morju. Emil je ni smel spremljati, tudi ni nikdar povedala, za kaj prosi. Uboga mati! Ni vedela, da je začel sanjati Emil, brž ko je prišel k pameti, o morju in mornarskem življenju. Morje, katerega še ni videl, ki ga še ni zibalo, morje, ki ga je mati varovala pred njim kot pred pogubo, ga je neprestano vabilo s svojim tajinstvenim čarom. Toda bral je materi v očeh težko skrb in kadar ga je s tresočim glasom vprašala: „Otrok, kaj hočeš postati?“ ni dal odgovora in je zbežal stran.

Vsi zbrani parlamentarci od najzmernejših do najradikalnejših strank, od najskrajnejše desnice do najskrajnejše levice — so slovesno dokumentirali svoja čustva za državno misel in obenem soglasno zahtevali, da se nemudoma skliče državni zbor. Zoper potrebne garancije rednega delovanja državnega zbora v smislu patrijotičnih omejitev, ki jih zahteva sedanji položaj, ni bilo nobenega ugovora.

Poslanci so tedaj držali, kar je ljudstvo od njih pričakovalo.

Nobena parlamentarna stranka ni več ovira, da se državni zbor takoj skliče.

Besedo ima sedaj novi ministrski predsednik, ki bo gotovo moral upoštevati tako važni pojav vseh strank državnega zbora. Dokler tega pojava ni bilo, je lahko sleherni dvomil o delavnosti poslanske zbornice, ki se je morala raziti l. 1914 radi obstrukcije od češke strani. Danes pa tak dvom nima niti sence opravičenosti. Parlament je sam iz sebe odstranil vse dvome in vse ovire.

Naša država se vsak hip lahko povrne v vrsto konstitucionalnih držav — in to bo, kakor je opravičeno rekel dr. Šusteršič — istovetno z dobljeno bitko.

Narodi hrepene po ustavnem življenju, hrepene po tem, da pridejo po svojih poslancih zopet do besede v državi. — Narodi so pa tudi pošteno in v resnici krvavo zaslužili, da se upošteva njihova želja — tem bolj, ker se gre za pravico, ki je zadržana v državnih temeljnih zakonih.

Besedo ima novi ministrski predsednik.

Dopisi.

Iz vojne nam piše Franc Taborski sledeče vrstice: „Poročam par besed. Bivam jako v slabih zapuščenih krajih v visokih sneženih ledenikih. Vendar me pa tudi tukaj najdejo Dolenjske Novice, ki jih vedno redno dobivam. Z veseljem jih pričakujem, da se malo razvedrim ž njimi. Zdi se mi, kakor bi me prišel moj ljubi domači prijatelj obiskat in to še posebno zaradi tega, ker nimam nobenega Slovenca za kamerada. Sam sem med drugimi narodi, katerih je

Prišel pa je nekoč na obisk očetov brat, ki je bil tudi mornar. Ta je začel brezobzirno govoriti: „Svakinja, kaj se braniš. Vendar ne bo odvrigel stare navade naše družine. Mi Ožjeji smo vsi pridni mornarji, to nam je v krvi. He, mladi, stric te bo enkrat vzel na ladjo!“

Emilove oči so se bliskale, videti je bil kot jetnik, ki so mu povedali, da je prost. „Bravo!“ je zaklical stric, „ti imaš čisto očetovo naravo.“

Tudi mati je videla navdušenost dečkovo. Vsa žalostna je zajokala.

„Bodi vendar pametna!“ jo je tolažil stric, „kaj pa naj postane družega? Pisač pri notarju, pomočnik v trgovini, natakhar v hotelu. Vsakemu človeku je dal Bog njegov poklic, če ne postane to, postane lump. Zanesi se na to, svakinja!“

Kaj je hotela uboga mati? Privolila je s krvavečim srcem. Toda predno ga je pustila od sebe, ga je peljala k sveti podobi ob morju, da ga postavi v zaščito nebeske kraljice.

Tedaj je prvokrat videl morje.

Komaj je zagledal prvi kos morja, svetlikajoč se v žaru opoldanskega solnca, je obstal kakor začaran, njegove oči so

LISTEK.

Zgodba o materinem srcu.

M. Buol. — Prevel Zvonimir Selan.

Ob bretajski obali na Francoskem stoji neka velika, samotna skala. V razpoklinah prebivajo morski galebi. Tukaj ne raste nobeno drevo, niti gm, samo revna trava poganja tu in tam iz skalovja. Toda krasen je od tu pogled na morje, kajti skala je potisnjena daleč naprej v morje, katerega valovi butajo z veliko srditostjo ob njo. In ker je ta skala daleč vidna mornarjem, so sezidali v davnih časih na njej kapelico, katere vitki stolpič pozdravlja prišle kakor odhajajoče. Zvon v stolpu je bil pa zelo skrivnosten. Ni bilo nobene vrvi obešene na njem in tudi nikdar ni kdo zvonil. Včasih pa, tako pripoveduje pravljica, je začel zvoniti sam od sebe in kdor je slišal skrivnostni glas, je padel na kolena in molil, kajti to zvonjenje je pomenilo, da se nabaja kateri mornar v smrtni nevarnosti.

Bretajski mornarji so se posebno radi priporočali Naši Ljubi Gospe od zvona. Stene te cerkve so bile pokrite z darovi in noč in dan je gorela luč pred sveto po-

dobu. Potem so pa prišla grozna leta revolucije in državljanskih vojn; darovi so bili vpljenjeni, cerkva razdrta, stolp podrt in požgan, tako da so od cerkvice ostale samo črne razvaline.

In zvon? Bil je izginil in nihče ni vedel, kje se nahaja.

Vendar skala ob morju ni bila tudi sedaj ne zapuščena. Mornarji so še vedno obiskovali kraj, predno so odjadrali na morje, še pogostejše pa so prišle njihove žene in otroci. Z rožnim vencem v roki so klečali pred podobo, ki se je bila ohranila skoro čudežno na neki napol razpadli steni. Pobožne roke so naredile nad podobo preprosto streho in ta podoba, okoli katere so divjali morski viharji, je vlekla bolj srca ljudi k sebi, kakor mojstrsko delo, ki stoji na marmornatem oltarju.

Nekoč je priromala tudi neka črna opravljena gospa, objokanih oči, k naši Ljubi Gospe od zvona. Bila je gospa Ožje, vdova nekega kapitana, ki je pred kratkim umrl mornarske smrti v besnečih valovih. Svoji soprogi ni zapustil ničesar drugega, kot neomadeževano ime, majhno penzijo in ljubkega otročička, ki je ležal še v zibelki. Bila je važna stvar, ki je pripeljala gospo

od vseh vetrov dovolj, tudi cigana ne manjka. Zima je huda tukaj, skoraj vsak dan pada sneg. Srbski ujetniki nam prinašajo živila in drva za kurjavo in tako se preživljamo dan za dnevom. Seveda nam pošilja vmes polentar svoje svinčene pozdrave; ali mi mu jih tudi vračamo. Priserčno željo imam k sklepu: Naj nam naznanijo Dol. Novice kaj kmalu ljubi mir, katerega vsi željno pričakujemo. Naj se nas usmili Bog! Srčne pozdrave!"

Iz Adlešič 28. oktobra. Zopet nam je vzela vojska enega naših župljanov. Dne 20. t. m. prejela je Ana Novak iz Sel h. št. 4. vojno dopisnico od vojaškega duhovnika, v kateri ji sporoča, da je padel njen mož Peter Novak, dne 11. oktobra na italijanskem bojišču na Tirolskem, in da je bil pokopan 13. okt. v Mittelbreth-u. Star je bil šele 29 let. Zapušča dva mala otroka od 3 do 6 let. Bil je eden najboljših in najpoštenjših mož in prav skrben gospodar, zatorej ga je toliko bolj škoda. Od drugih naših vojakov pa smo izvedeli zadnji čas, da sta v ruskem ujetništvu: Anton Milek, posestnik iz Adlešič h. št. 8., in Miha Novak-Hrusta, posestnik iz Sel h. št. 6. Dva fanta pa sta bila ranjena na italijanskem bojišču in sicer: Jože Požek iz Adlešič h. št. 26., bivši brivski pomočnik v Celovcu, in Jože Adlešič, posestnikov sin iz Gorenjec h. št. 7.

Vojska in smrt.

Navadno gledamo in vidimo v smrti svojega najhujšega sovražnika, s katerim stojimo vse svoje življenje v vojnem stanju, kateri nas zalezuje od zibelke do groba in streže po življenju mladim in starim, visokim in nizkim, bogatim in revnim in katerega se vedno kar najbolj mogoče izogibljemo. — V vojnem času pa postane smrt nekak prepotreben zaveznik, ki ga hočeta pridobiti oba vojskujoča se tabora za sebe kot najhujše, najsigurnejše orožje in kot najgotovejšo zmagovalno pomoč pri svojih sovražnih napadih. Oba tabora se laskata in hlinita smrti kot svoji dobri prijateljici, vzbujata jej roparsko silo in sovražstvo do vsega živga na vojnem polju. Vedno grozovitejše in znajdljivejše orožje podaja smrti v morilno roko človek sam, jej donaša v dosego njenega neusmiljenega cilja živeža in morilne municije nad milijone in milijone vrednosti ter jej žrtvuje ljudi brez števila, brez izbire; vse, vse daruje človek sam smrti kot nekaki dobrotnici. Da, smrt je velika dobrotnica prav dandanes človeštvu in rešiteljica iz mukopolnega življenja v rajski odmor. — Vojska je smrt milijonov ljudi, smrt narodov, kj se poslužuje vseh najgrozovitejših orožji

in pripomočkov, da doseže svoj krvavi vse uničevalni namen, vojska mori najlepše mladostne cvetke čvrstih mladenčev ravnotako kakor najkrepkejše moči mož in očetov.

Smrt vzbuja smrtni jok in smrtno žalovanje. Prvo smrtno žalje so jokali naši prvi stariši pri trupu prvega mrliča, pri ubitem Abelnu. Od tistega usodepolnega dne smrtni jok ni več izginil iz sveta. Smrtno pesem pojó vsi ljudje, vsi narodi. V vseh časih se je slišalo, se sliši in se bode slišalo smrtno ječanje do onega dne, ko izgubi smrt svojo moč in želo, do konca sveta. — Toda v krvavih bojih, v grozovitih nenadnih katastrofah, ko obhaja smrt svoj veliki praznik, vzkipi smrtno ječanje v mogočne kore gromov, podobno bruhajočim ognjenikom, ki segajo v nebo. Še nikdar, kar stoji svet, se ni mrtvaški jok tako strašno razlegal po vesoljnem svetu, ki bi bil primerjati sedanjemu, ki ima svoj izvor v avgustu leta 1914 in pretresa malodane vse države. — Takšne žetve še smrt ni imela. Od prvega življenja naše svetovne krogelje, ki jo je Stvarnik spustil v svetovni neizmerni prostor, še ni bila mati zemlja tako prenapojena človeške krvi in pokrita s tolikimi debelimi plastmi mrtvih človeških trupel, kakor sedaj v svetovni vojski. — (Dalje sledi.)

Vojni pregled.

Italijansko bojišče. — Kakor smo v zadnjem listu poročali, so Italijani 22. oktobra povečali svoj topniški ogenj in iz tega razvila se je na Krasu za našo Goriško in Trst nova bitka, kajti na posameznih odsekih se je razvil divji boj, kateremu daje naše topništvo in metalci min svoj posebni pečat, do največje ljutosti. Po uradnem poročilu 27. oktobra se je delovanje sovražnega topništva in metalcev min proti postojanki na Krasu in zadaj ležeče prostore od časa do časa pomnožilo do velike besnosti. — 28. oktobra se pa uradno poroča, da trajajo na desnem krilu primorske bojne črte boji s topovi in minami dalje. Sovražno pehoto, katera je ob cesti pri Opatjem selu prodirala, smo z ognjem prisilili, da se je umaknila. Na Tirolskem povečal se je sovražni topniški ogenj v posameznih odsekih. Na Krasu sploh pomnožujejo Italijani vsa njih podjetja, katera smemo smatrati kot nekak uvod nove bitke.

Rusko bojišče. — Po uradnem poročilu 28. oktobra so Rusi po dvanajstnem obstreljevanju odseka zahodno Lucka 27. oktobra napadli pri Zaturcy, toda njih napad se je izjalovil popolnoma, ter so imeli Rusi težke izgube. V obmejnem trikotu pri Dornivatri in južno Kronstadta imele so naše čete 27. okt. velike uspehe, kajti udrele so pri Dornivatri v rusko glavno postojanko ter priborile z naskokom več višin, ujele 8 častnikov in 514 sovražnikov, in zaplenile dve strojni puški. Vpad v sovražno glavno postojanko pri Dornivatri znači vsled širine istega veliko vredno izpopolnitev vze prej v odseku Neagra pridobljenega prostora. Južno Kronstadta zasedle so naše čete v dolini Prahova na cesti

v Sinajo vzhodne višine ob tej dolini v bližini Azuga. Ob straneh doline Prahovo vzdiguje se zahodno do 2500 m in vzhodno do 1900 m visoko alpsko pogorje. Cesto po tej dolini zapiralo je več vze v mirnih časih zapored napravljenih utrdb, tako pri Predealu in Azugi. Vse te naprave izboljšale so se s prizidavanjem vze tudi med svetovno vojsko. Posebno važnost se je pripisovalo utrdbam na Clabucetu Taurului in Clabucetu Azugii, katerih naloga naj bi bila, preprečiti prehod preko potoka Azuga.

Zahodno bojišče. — Nemška vojna poročila zadnjih dni so prinesla vest, da so Francozi osvojili vas in utrdbo Doaumont. Če upoštevamo okolnosti, pod katerimi se jim je to posrečilo, so nemškimi četam le v čast. Francoski napad je pospeševalo megleno vreme, jarki Nemcev so bili razstreljeni in utrdba Doaumont je gorela. Nemške čete so se le nerade in šele na izrecno povelje umaknile v dalje severno ležeče pripravljene postojanke. Kljub osvojitve tega malega prostora od onega, ki so ga Nemci v februarju na en mah osvojili, se Francozom predor ni posrečil, kajti drugače ne bi zamogli Nemci tik severno od tam zavzeti nove postojanke in še vedno so v posesti pretežnega dela meseca februarja osvojenega ozemlja. — Dne 28. oktobra se uradno poroča, da so se na severnem bregu Somme zopet pričeli pehotni boji. Z močno topniško predpripravo napadli so Angleži na črti Guendecourt-Lesboeufs, Francozi poleg njih v okraju Morval v večernih urah. Nemške čete odbile so krvavo sovražnika s topniškim in ognjem strojnih pušk, severovzhodno od Morvala tudi z orožjem ter obdržale vse postojanke v lastnih rokah. Tudi vzhodno Moze vršili so se ponovno težki za Nemce uspešni boji. Po ljutem topniškem ognju napadle so močne francoske čete iz gozda Thiamont, na obeh straneh utrdbe Doaumont in v gozdu Fumin, toda vsi ti napadi zrušili so se z velikimi izgubami za sovražnika pred nemškimi postojankami.

Balkansko bojišče. — S prebitjem sovražne črte Copadinu-Topraisar-Tuzla v Dobrudži zadal je maršal Mackensen združenim Rumunom, Rusom in Srbom odločilen poraz. Po zavzetju edinega rumunskega pristanišča Konstance, osvojile so bulgarske čete še Medžidije in utrjeno območje Črnovoda. Popolnoma razbita rumunsko-ruska armada se sedaj v največjem neredu umika proti Braili in Tulci, kar znači kako težak udarec je bil zadan sovražniku in kakšen je pritisk zasledovalcev, kateri stoje vze samo še 50 km južno Tulce in 70 km južno Galaca. Pri Babadagu, 35 km južno Tulce, na severnem bregu potoka Taita, zavzele so ruske pomožne čete sprejemno postojanko, v nadi, da se v isti bežeče čete ustavijo in zasledovalcem zabranijo v tem odseku prehod preko Spodnje Donave. Ker so zasledovalci bežečemu sovražniku tik za petami, je mogoče, da v snamejo v najkrajšem času zopet novi boji. Po nekem poročilu iz Sofije našle so se v Dobrudži take množine žita, da z istim lahko prežive eno celo leto vse balkanske vojne sile. Rumunija niti več upati ne sme, da izboljša svoj vojaški položaj. Katastrofa je neizogibna in samo še vprašanje nekolikih dni. — Na Macedonski bojni črti postalo je vsled s protisunkom bulgarskih in nemških čet ustavljene srbske ofenzive, precej mirnejše in skoraj gotovo ugiblje Sarrail, na kak način spravi Srbe iz njih kritičnega položaja.

Razna bojišča. — Turški glavni stan poroča 27. oktobra, da so na bojni črti ob Tigrisu turški letalci uspešno metali bombe na sovražne lope in zbirališča čet. Na kavkaški bojni črti so se vršile praske, pri katerih so ujeli Turki več sovražnikov. Na drugih bojnih črtah se ni zgodilo nič posebnega.

Na morju. — Kakor poroča Wolffov urad 27. oktobra iz Berolina so dosegle nemške torpedovke velik uspeh. Deli nemških torpedovk udrl so v noči od 26. na 27. oktobra iz nemškega zaliva skozi cesto Dover-Calais do črte Folkestone-Boulogne v angleški kanal. Po poročilu poveljnika torpedovk Commodore Michelsen so bili deloma neposredno pred sovražnimi pristanišči potopljeni najmanj 11 predstražnih parnikov, in 2 do 3 rušilci ali torpedovke. Posamezne osebe posadk so rešili ter privedli kot ujetnike. Najmanj dva rušilca in več drugih stražnih vozil je bilo težko poškodovanih od torpedov in po topniškem ognju. Južno od Folkestone je bil nadalje potopljen angleški poštni parnik Queen, kojega posadka je rešena. Brez vsake izgube in nepoškodovane so se nemške torpedovke vrnile zopet v nemško vodovje.

Novi ministrski predsednik dr. pl. Koerber.

Cesar je imenoval dr. Ernesta pl. Koerber za ministrskega predsednika z lastnoročnim pismom:

Ljubi dr. pl. Koerber:

Imenujem Vas za Mojega avstrijskega ministrskega predsednika in zrem Vašim predlogom glede ustvarjanja novega ministrstva.

Dunaj, 28. oktobra 1916.

Koerber l. r.

Franc Jožef l. r.

Novi ministrski predsednik dr. Ernest pl. Koerber je rojen 6. novembra 1850 v Tridentu kot sin majorja. Študije je dovršil v Theresianumu in na dunajskem vseučilišču. V službo je stopil najprej pri dunajskem deželnem sodišču, pozneje pa je prišel v trgovsko ministrstvo. Minister je postal pod Gautschom in je imel trgovinski portfelj. V kabinetu Clary je bil notranji minister. Dne 18. januarja 1900 je bil imenovan za ministrskega predsednika in za ministra notranjih zadev. Dne 31. decembra 1904 pa je odstopil in se umaknil v zasebno življenje, dokler ni bil poklican v februarju kot namestnik Buriana za skupnega finančnega ministra.

Kabinet novega ministrstva bo po izjavi „Reichsposchte“ sledeče sestavljen: Predsedništvo: Dr. pl. Koerber; notranje zadeve: Baron pl. Bleyleben; deželna bramba: Baron pl. Georgi; uk in bogočastje: Vitez Hussarek; pravosodje: Dr. Franc Klein; javna dela: Dr. Trnka; finance: Marek; železnice: felderm. Schleyer; poljedelstvo: Vitez pl. Gorski; gališki deželni minister: Bobrinsky.

postajale večje, kakor bi hotele sprejeti vse skrivnosti in prelesti morja. Potem ga je prišla mati za roko, ga peljala k sveti podobi in tam sta molila nekaj časa. Ko pa je mati začutila solze v očeh, je pomignila sinu, naj jo pusti samo, in šel je k robu morja in je gledal po brezkončni površini, katere modrina je bila še lepša, kot modrina neba, in mislil na vse, kar bo videl onstran morja, na palme in pisane ptiče, na temne pragozde in na snežnike.

Tak paradiz, kakor je mislil Emil, mornarsko življenje ni bilo, a bilo njegov poklic — v čimer je stric čisto prav imel. Tako se je radovoljno vdal vsem težavam, tudi ko je stal v zimski noči na straži in je mraz silil do mozga. Kadar je pisal domov, je bilo vedno zraven: „Mamica, jaz sem zdrav in srečen.“

To je moralo materi zadostovati in se je tudi zadovoljila. Vse drugo je prepustila Materi Božji.

Minilo je leto. „Triton“, ladja, ki je na njej služil Emil, je odplula v južno Ameriko. Gospa Ožje se je zopet priselila v mesto ob morju, kjer je bila živela s svojim možem. Njena okna so imela razgled na morje. Čeravno ji je uropalo njena ljub-

ljenca, vendar ji je storilo boljše, če ga je videla. Mnogokrat med dnevom je pogledala po morju in poslala materni blagoslov in pozdrav v daljavo... Kadar pa so nastopili pomladni in jesenski viharji, se je zdelo, da rujejo bolj v njenem srcu, kakor na morju.

„Zopet moram iti k Naši Ljubi Gospe, potem mi bo bolje“, je mislila.

Šla je. Vihar se je polegel. Bil je krasen dan. Krvavordeče je tonilo sonce v morje in je obsevalo s svojimi ognjenimi žarki rdeče skalovje in sivi zid razpale cerkvice, ko se je vrgla gospa Ožje pred podobo na kolena.

Zrak je miren in ravnokotno morje. Naenkrat glas zvona!... Tiho se je glasil iz razpadlega stolpa.

Ženo je pretresla groza. Šepetala je: „Bila je samo prevara.“ Vstala je in stopila k robu skale. Sonce je zatonilo, mila, rdeča svetloba je ležala na morju in na nebu. Mir v čistem zraku, mir na vodovju.

Toda čuj!... Drugič glas zvona, čist in jasen.

Gospo je pretreslo. Da, to je bil zvon, ki je izginil. Dal je znamenje, da se nahaja neki mornar v smrtni nevarnosti.

Zopet je pokleknila gospa k molitvi. Tretjič se je oglašil zvon, da je nehoté

povzdignila oči proti stolpu, čeravno je vedela, da razdrti zidovi stolpovi nimajo nobenega zvona.

Mnogo tisoč ljudi je sedaj na morju, na jugu in na severu, ribičev, trgovcev, mornarjev. Dvomila pa ni niti za trenutek, da se Emil bori s smrtjo. Kje je sedaj? Sto in sto milj od domovine, a tako blizu maternemu srcu. Kar se je bala, je prišlo in čudno, ravno sedaj je mirna. Med molitvijo se že čuti uslišano, slutiti, da ima njena molitev moč, valove pomiriti, ki ji hočejo pogoltniti sina.

Pozno zvečer je prišla domov. Zgodaj zjutraj prihodnjega dne je šla vprašat v neko pisarno, kako je z „Tritonom“, ladjo, ki se na njej vozi sin. Poznali so gospo Ožje, o „Tritonu“ pa ni nihče vedel nobene vesti.

Drugi dan je šla zopet vprašat, ravno tako tretji dan. Tedaj je zapazila, da se uradnik obotavlja z odgovorom.

„Ničesar mi ne prikrivajte!“ je zaklicala, „Triton“ se je dne 22. novembra ob peti uri potopil!“

Bilo je, kakor je povedala, niso tajili. Ravno je prišlo poročilo. Ob braziljanski obali se je „Triton“ razbil ob neko pečino.

O usodi ljudi ji niso hoteli ničesar povedati. Kmalu se je napolnila pisarna z drugimi ljudmi, ki so prišli iz istega vzroka. Gospa Ožje ni mogla poslušati tega vpraševanja, siljenja, jokanja in se je odstranila.

Doma jo je čakala brzojavka. Silno se je tresla. Nikoli ni hotela tako hitro in nikoli ni ničesar tako nerodno naredila, kakor je odprla brzojavko. Pa se je glasila: „Triton“ se potopil. Moštvo izgubljeno, samo trije rešeni. Emil.“

Petdeset let je preteklo in Emil Ožje še živi. Krepak je in zdrav, izvzemši njegov revmatizem, ki ga je obsodil, da živi na suhem. Ljudje, ki ga poznajo, govoré z občudovanjem o njegovih doživljajih in junaštvih iz mornarskega življenja. Kakor večina britajnskih ljudi, je kapitan Ožje veren mož. Vsaj enkrat v letu roma k sveti podobi ob morju in ne bi bilo svetovati, ga zaradi tega posmehovati. Stega kraja gleda po širokem morju, kjer je prvokrat občudoval prelest morja, potem pa moli tiho in pobožno na mestu, kjer je molila njegova že davno umrla mati, ko je slišala tri skrivnostne glasove izginelega zvona.

Domače in tuje novice.

Odlikovanje. Predsednik Katol. tisk. društva v Ljubljani prelat Andrej Kalan je odlikovan s častniškim križem Fran Jožefovega reda z vojno dekoracijo. — To odlikovanje nas veseli, ker je ž njim z najvišjega mesta priznано in pohvaljeno neumorno, požrtvovalno patrijotično delovanje. Kat. tisk. društva, čegar mnogoletni predsednik je prelat Kalan, ki s krepko roko vodi društvo v smislu pravil v versko-narodnem in avstrijsko-patrijotičnem duhu.

Ganljiva žalna slovesnost je bila na dan vseh Svetnikov ob 11. uri dopoldne na novomeškem novem pokopališču na grobeh v tukajšnjih bolnišnicah umrlih vojakov-junakov. Že lansko leto je postavila, kakor smo poročali, novomeška občina visoko piramido z napisom, kot začasen spominek na vojaško skupno grobišče in kot začasno časteče znamenje, ki kaže, kjer počivajo oni, ki so žrtvovali življenje za cesarja in domovino. Po vojni se bode postavil tem junakom dostojniši trajen spomin. Na piramido so položili vence: Blagorodni gospod K. Rosmann kot župan v imenu mestne občine, c. in kr. rezervna bolnica Nagyikinda, podružnica Rdečega Križa, uniformirana meščanska garda itd. Posamezni grobovi so bili še posebej ozaljšani s zelenjem in venci, kar so hvalevredno poskrbele č. dame iz mesta in Rdeč. Križa.

Navzočih je bilo mnogoštevilno najodličnejših dam in gospodov iz visokih krogov, vojaškega in civilnega stanu, zastopniki cerkvenih in svetnih uradov, ženske podružnice Rdečega Križa, veliko vojakov in rekonvalescentov, obilo občinstva iz mesta in okolice itd. To je zares lep dokaz našega spoštovanja in naše ljubezni do padlih vojakov, ki počivajo v naši zemlji, doma iz raznih krajev naše ljube in mogočne Avstrije.

Slavnost se je pričela z nagrobno: „Usliši nas Gospod“, katero so združeni pevci vseh stanov krasno izvedli pod vodstvom kapiteljskega pevovodje. Nato je v nemškem nagovoru vojni kurat č. gospod Kräuter slavil padle junake in jim zagotovil trajen spomin. Njegov govor je bil globoko premišljen in je segel poslušalcem v srce. Po končanih molitvah za mrtve so pevci zapeli žalostinko: „Blagor mu, ki se spočije“ z istim globokim pretresujočim čutom kakor prvo. — Po končani slavnosti se je preblagorodni gospod podpolkovnik Hofschuster v jedernatih besedah zahvalil vsem sodelujočim udeležnikom ter vsem navzočim sploh, ki so kakorkoli pripomogli, da se je ta žalna slovesnost tako lepo in ob taki častni udeležbi zamogla izvršiti.

Bodi vsem rajnkim hrabrim vojakom ohranjen vsikdar v naših sreih časten in slaven spomin! Njih duše pa naj uživajo rajski oddih v kraju večnega miru in večnega plačila!

Konferenca Sod. ss. Cordis Jesu za novomeško dekanijo se vrši 13. novembra v Mirni peči. Začetek ob 10. uri. Gospodje, ki se je bodo udeležili, naj takoj sporoče župnemu uradu v Mirni peči.

Spremembe v frančiškanski provinciji. Ljubljana: P. Angelus Mlejnik, gvardjan, P. Gabr. Planinšek, subsidiar in katehet. — Novomesto: P. Klemen Grampovčan, vikarij za sveto Goro, P. Blanko Kavčič, učitelj, P. Solan Čimerman, katehet, P. Engelbert Klasine, P. Benjanin Petrič, učitelja. — Kamnik: P. Vincencij Kunstelj, gvardjan, P. Evstahij Berlic, urednik „Cvetja“ in vikarij, P. Edvard Ravstehar, gvardjan za Gorico, P. Bernardin Mlakar, lektor gimn., P. Alb. Pirc, katehet v Mekinjah in gvardjan za Sveto Goro, P. Dijonizij Dušej, vodja III. reda, P. Oton Kocjan, katehet. — Pazin: P. Marijan Širca, vikarij. — Nazaret: P. Norbert Sušnik, gvardjan, P. Kerubin Tušek, župni uprav. in vikarij, P. Emilijan Dvogau, misijonar. — Brežice: Ananija Vračko, gvardjan, P. Konrad Mesar, P. Friderik

Saller. — Maribor: P. Klarus Rottman, gvardjan, P. Severin Korošec, vikarij, P. Severin Fabiani, subsidiar, P. Ant. Avbelj, subsidiar, katehet. — Sv. Trojica: P. Joahim Košenina, vikarij. — Brezje: P. Kornelij Petrič, vodja III. reda in katehet v Mošnjah.

Odlikovan je bil g. Josip Frank, c. kr. vodja poštnega urada v Čermošnjah z bronasto častno svetinjo „Rdečega križa“ z diplomom. Pred par dnevi je dobil tudi mesto male, veliko diplomom za zasluge vojnega botrstva.

Iz srednješolske službe. V 8. činovni razred so s 1. oktobrom 1916 pomaknjeni: Ivan Grafenauer, Julij Kardin in dr. V. Šarabon na c. kr. I. drž. gimn. v Ljubljani; dr. Simon Dolar na c. kr. drž. višji realki v Ljubljani.

Pogreb vojnega kurata č. gospoda A. Gnidovec-a je bil v četrtek 26. oktobra v Postojni ob veliki udeležbi duhovščine, vojaštva in žalujočega ljudstva. Ob rakvi v cerkvi je govoril g. katehet Ažman v slovenskem in nemškem jeziku. Pri pogrebu je svirala vojaška godba istega polka, kateremu je bil pokojni pred leti po enoletnem prostovoljnem službovanju pridružen kot častniški aspirant. Pogreb je pričel, kako je bil pokojni vojni kurat in bivši postojnski kaplan vsled svojega plemenitega in moško umirjenega značaja ter vsled svoje nesebične požrtvovalnosti in gorečnosti splošno spoštovan in priljubljen. Cerkev in domovina je z njim izgubila enega svojih najidealnejših sinov.

Oglasil se je 24. oktobra iz ruskega ujetništva A. u. s. Franc, bivši knjigovodski pomočnik pri tvrdki J. Krajec nasl. v Novem mestu. Na dopisnici, katero je pisal 5. okt. domov svoji materi, piše sledeče: „Ljuba mama! Naznanjam Vam, da sem v ruskem ujetništvu. Ujet sem bil 13. avgusta. Sedaj delam v neki tovarni. Hrane imam dovolj, tobaka tudi in še nekaj denarja bodem zaslužil. Tukaj se nahajajo tudi: gospod poročnik Durini, Fink iz Drske, Kampuš iz Straže, Saje iz Muhaberja in še več drugih. Zdrav sem hvala Bogu. Sporočite atu in bratu, (nahajata se namreč oba pri vojaki), ker jaz jima ne morem pisati. Odpišite mi takoj ko prejmete. Zame ne skrbite, meni je čisto dobro. Pričakujemo pa vsi željno, da se povrne zopet ljubi mir, da se vrnemo domov. Prejmite nebroj srčnih pozdravov, kakor tudi vsi znanci od Vam hvalež. Fr.“ — Nahaja se v guberniji Charkov, kraj: Kramatov.

Občni zbor živinorejske zadruga za novomeško okolico bo v nedeljo 5. novembra t. l. ob 3. uri popoldne v občinski pisarni v Kandiji s sledečim sporedom: 1. Čitanje in odobrenje zapisnika o zadnjem občnem zboru. 2. Poročilo načelstva. 3. Potrjenje računskega zaključka za l. 1915. 4. Predlogi za delovanje zadruga l. 1917. Nujno vabimo vse p. n. člane, da se ga točno udeležijo.

Iz seje c. kr. okrajnega šolskega sveta v Rudolfovem z dne 12. t. m. Po prečitaniu in odobrenju zadnjega sejnega zapisnika z dne 27. julija t. l. se sprejme predlog glede podelitve nadučiteljskih mest na ljudskih šolah v Ambrusu, Podgradu, Brusnicah in Hinjah, potem učiteljskih mest na šolah v Žužemberku, Čatežu, Stopičah, Gaberjah, Žvirčeh, Šmihelu pri Žužemberku in Ambrusu. Sklenilo se je predlagati tri učne moči v pomaknjenju v višji plačilni razred, potem pripraviti prošnje ene učne moči za podelitve denarne podpore. Trem učnim močem se je priznala starostna določila. Določilo se je, katerim učnim močem naj bi se podelila remuneracija za poučevanje v gospodarskih in poljedelskih zadevah v izrednih učnih urah v šolskem letu 1915-1916, potem katerim učiteljicam naj bi se priznala remuneracija za poučevanje v ženskih ročnih delih. Premoščenje učiteljice Karoline Kuchler iz Dol. Nemške vasi v Žužemberk se je naknadno odobrilo. Vzelo se je dalje naknadno na znanje imenovanje več supletinj. Za supletinjo na dekliški ljudski šoli v Rudolfovem se je

imenovala učit. kandidatinja Ana Koderman namesto stalne učiteljice Gizele Ekel, katera je dobila daljši dopust.

Strašna nesreča se je zgodila pretečeni torek, dne 24. oktobra 1916 na Suhoru. — Tukajšnji župan gospod Janez Kramarič je šel ta dan s svojo ženo na semenj v Novo mesto, kjer sta kupila par prašičev. Nazajgrede, ko prideta čez visoke Gorjance, se prisedeta pod cerkvijo sv. Vida na Jugorju k vozniku Janezu Radoš iz Hrasta h. št. 25, ki je vozil okoli 60 glav malih prašičev. Peljalo se je še nekaj drugih ljudi. Na klancu pod vasjo Mačkovec se pretrga zavora, enovprežni konj leti z vso hitrostjo ter trešči na ovinku v železno cestno ograjo z vozom s tako silo, da se voz v sredi prelomi. Vsi potniki odletijo, župan pa sam urno skoči z voza ter nesrečno pade ob kamen ter si črepijo razbije. Vkljub temu se sam vzdigne in hiti domov. Doma toži, da mu je slabo in da ga glava močno boli. Proti polnoči pade v nezavest in domači g. župnik je bil takoj klican, ki mu je mogel podeliti le sveto odvezo in sv. poslednje olje. Drugi dan je župan umrl. Njegova žena si je zlomila desno roko in levo nogo, voznik Radoš je dobil notranje poškodbe v spodnjem telesu, posestnikov sin Anton Bravar iz Radovice h. št. 54 si je zvinil levo roko, 13 letni Marko Režek tudi iz Radovice h. št. 19, je ostal pa nepoškodovan, dasi je šel voz in konj čez njega. Res čudno!

Primarij dr. Peter Defranceschi, znani zdravnik iz Gorice, ki je bil zadnje čase šef-zdravnik v neki rezervni bolnici na Dunaju se je preselil v begunsko taborišče v Brucku ob Litvi.

Več spoštovanja do blagoslovljenih prostorov! Ko sem pred kratkim prišel na svojem izletu do neke župne cerkve, sem se začudil, koliko nesnage je bilo kar po vrsti nasute ob cerkvi tik zidu na dveh straneh in med grobovi na pokopališču... Silno neugoden utis napravi to na tujca. Pokopališče in cerkveni zid so blagoslovljeni, toraj: ne rabite jih za stranišča! S tem žalite Boga, svoje rajnike in delate nečast sebi in župniji!

20 vinarski niklasti novci pridejo iz prometa s 1. januarjem 1917. Ker bodo 20 vinarske niklaste novce jemale javne blagajne samo do dne 1. aprila leta 1917, se opozarja, da naj vsak zamenja najdalje do konca tega leta niklaste 20 vinarske novce z drugimi novci.

Strela udarila. Dne 26. oktobra t. l. ob 10. uri dopoldne je udarila strela v kozolec — last grofa Wambolda — na Hmeljniku in istega z v njem se nahajajočo mrvo uničila.

Dobra zeljnata žetev. Posestnik Janez Janec iz Lešnice, župnije Št. Peter pri Novem mestu, je pridelal zeljnate glave, katerih ena tehta od 5 do 7 in pol kilogramov. Sploh je letos še povsod več zelja, kakor se je pričakovalo.

Umrla je v cesarice Elizabete bolnici v Novem mestu dne 29. oktobra 12 letna Ana Knafelj, hči hišarja na Raki.

Ukaz c. kr. deželnega predsednika v vojvodini Kranjski z dne 25. oktobra t. l. o pošiljanju jajc z vozovi. § 1. Pošiljati oziroma prevažati jajca v namembne postaje zunaj Kranjske na vozovih se sme le tedaj, ako se doprinese, oziroma izposluje od političnega okrajnega oblastva kraja odpošiljatve izdano prevozno potrdilo. § 2. Prestopke tega ukaza kaznujejo politična okrajna oblastva z denarjem do 5000 K ali z zaporom do 6 mesecev. § 3. Ta ukaz dobi moč na dan razglasitve. — C. kr. deželni predsednik: Henrik grof Attems s. r.

Izvoz pisalnih peres iz Nemčije v Avstrijo je ustavljen.

Velika tatvina na Dunaju. V noči na 20. oktobra je bilo vlomljeno v pisarno tvrdke Oberwalder & Co. na Dunaju in odnešenih iz blagajne 60.000 K. Tvrdka je razpisala 500 K nagrade tistemu, ki bi zasačil zločinca.

Nesreče. Janez Počrvina, posestnik v Birčni vasi je vozil drva. Medtem sta se mu splasila konja in voznik, ki je padel pod voz se je vlekel ter zadobil težke telesne poškodbe. — Jože Radetič, begunec v Črnomlju, si je na žagi poškodoval levo nogo. Oba se zdravita v kandijski bolnici, kjer se zdravi tudi ponesrečenec Janez Radoš, o katerem je natančneje poročano v dnevnih novicah „Strašna nesreča.“

Mestna hranilnica v Novem mestu. V mesecu oktobru 1916 je 155 strank vložilo 104.301 K 19 h; 244 strank vzdignilo 109.108 K 12 h; torej manj vložilo 4.806 K 93 h; eni stranki se je izplačalo hipotečnih posojil 1.000 K; stanje vlog 4.593.470 kron 63 h; denarni promet 514.752 K 43 h; vseh strank bilo je 831.

Begunci in čevljarska obrt. Begunci dohajajo od dne do dne v večjem številu; mi jih z veseljem sprejemamo, ker to zahteva krščanska ljubezen in človekoljubje. Postrežemo jim, kakor moremo. Dobro bi pa bilo, da bi begunci nam in samim sebi pomagali v tej-le točki: Zima je tukaj; ljudje tuji in domači — zvečine slabo obuti; že na pol onemogli čevljarski mojstri, seštejem jih lahko na prste, so brez pomočnikov. Kje morejo ustreči tolikim ljudem z obuvali? Ali ni morda med begunci več takih vajencev, ki so se že učili nekoliko čevljarske obrti in bi tukaj dopolnili svojo učno dobo? Ali ni med njimi tudi več takih, ki so za vojaščino nesposobni in čevljarstva večji? Taki si lahko dobijo delo, ker so naše mlade moči vse v vojni. S tem bi bilo olajšano beguncem in domačinom, ker bi se ljudem vsaj za silo s čevlji postreglo.

Najvišje cene za vino na Tirolskem (pridelek 1916) je namestništvo določilo za trgovino na debelo naslednje: Vino, ki ima do 8% alkohola (navadna namizna vina) 80 K, od 8 do 9% (navadna namizna vina) 100 K, od 9 do 10% (točilno vino) 125 K, od 10 do 11% (posebno vino) 140 K hektoliter. Cene za nadrobno prodajo bodo določile okrajne politične oblasti, vendar cene ne smejo presegati 40 vinarjev za navadno namizno vino, 50 vinarjev za točilno vino in 60 vinarjev za posebno vino za četrtinko litra.

V Švici dovolj kave. Švicarski listi poročajo, da je od majnika do septembra 1916 dobila Švica iz držav četverosporzuma 8823 ton ali okroglo 880 vagonov kave.

Dr. Adler v preiskovalnem zaporu. Dr. Adlerja morilec ministrskega predsednika grofa Stürgkha so popolnoma na tihem prepeljali 26. oktobra popoldne ob 5. uri z avtomobilom v preiskovalne zapore dunajskega deželnega sodišča. V policijskih zaporih ga je zaslišaval do 2. popoldne deželnosodni svetovalec dr. Jakob. — Dr. Adlerja so spremljali s policije na sodnijo en policijski uradnik in dva policijska agenta. Morilec je bil popolnoma miren; samo nekoliko bolj pobit se je zdel tistim, ki so občevali ž njim. Vožnja od policije na sodnijo je trajala le pet minut. Na sodniji so peljali Adlerja v sprejemno pisarno, kjer je izročil sodišču policijski uradnik dr. Adlerja. Ko so dr. Adlerja vpisali, so ga odvedli v preiskovalni zapor. Njegov oče dr. Viktor Adler ga je 22. okt. obiskal v policijskih zaporih, kjer so mu dovolili, da je smel govoriti s svojim sinom. — Avstro-ogrška vlada bo naprosila švicarske oblasti, naj zaslišijo tiste osebe, s katerimi je občeval dr. Adler svojčas v Švici.

90 letna starka Jana Markovič je umrla te dni v Donji Lastvi v Dalmaciji. Še dva dni pred smrtjo je delala na vrtu. Imela je 23 otrok, od katerih je še devet živih pet sinov in štiri hčere. Razen tega je zapustila 55 vnukov.

Goska za 50 kron. V Osjeku je bila prodana 7 kg težka gos za 50 K.

Kmetijska šola na Grmu proda nekaj brejlir o v a c. Cena po dogovoru.

Raznotero.

Uspeh tedna Rdečega križa v celi Avstriji presega vse svote, ki so se kedaj nabrale tem potom v dobrodelne namene. Računi o doneskib, ki so se nabirali od 21. aprila do 7. maja 1916 iskažejo svoto 6 milijonov in 89.781 kron. V njej se zrcali vsa požrtvovalnost vseh avstrijskih narodov. Kranjska dežela je dala sama 226.986 kron.

Bogata reva. V Trstu je nenadoma umrla, ko je ravno kuhala lug za perilo, 73 letna Rozina Carlich z Roba v Dalmaciji, ki je stanovala v podnajemu v mali izbici v Trstu. Živela je nad vse revno. Ko so pa ob smrti preiskali njene stvari, so našli poleg nekaj dragocenosti nad 2000 K v zlatu in bankovcih, razen tega hranilno knjižico poštne hranilnice, glasečo se na 18.000 K.

V znamenju časa. 13 letna hči vaškega stražnika v neki vasi pri Temesvaru je zvalila k bližnjemu potoku svojega 9 letnega brata, 11 letno sestro in najmlajšo poldrugletno sestrico in vse po vrsti sunila v potok, kjer so utonili. Pri zaslišanju je deklica izpovedala, da je bila na njenih ramah vsa skrb za gospodinjstvo, ker se oče ni za nič brigal. Ko je videla, da ne more več zmagovati skrbi za družino, je sklenila, da spravi s poti sebe in vse ostale otroke. Končno se pa ni mogla odločiti, da bi pustila očeta samega in zato ni skočila še sama v potok. Ko so začeli navzoči sorodniki zdihovati in jadikovati nad smrtjo otrok, jim je deklica zaklicala: „Sedaj jadikujete. Ko sem bila pa prišla k vam, da bi mi pomagali, nas niste hoteli poznati.“ Prežalostna slika!

Življenje v Newyorku. „The Sun“ podaja naslednje številke o vsakdanjem življenju v Newyorku: Vsako sekundo pridejo v Newyork štirje tuji; vsakih 42 sekund se izkrea en izseljenec; vsakih 52 sekund pride en vlak; vsakih 10 minut je aretirana ena oseba; vsakih 16 minut se rodi eno dete; vsakih 27 minut umrje en človek; vsakih 30 minut se vrši poroka; vsakih 50 minut odpluje ena ladja; vsaki 2 uri se začne graditi nova stavba; vsake 3 ure nastane kje požar; vsaki 2 uri se zgodi smrtna nesreča; vsakih 8 ur se izvrši ena ločitev zakona in vsakih 10 ur en samoumor.

Riževa letina na Bolgarskem je letos zelo povoljna. Žetev se je že začela.

Katero morje je najgloblje? S tem vprašanjem se je dolgo pečal učeni svet, preden se je dognala resnica. Danes je toliko gotovo, da ima največjo globočino Veliki (Tihi) Ocean, ki meri na nekaterih mestih čez 8600 metrov; za njimi pridejo na vrsto Atlantski Ocean, ki je globok čez 8340 metrov, Indijski Ocean (6205 metrov), Severno ledeno morje (4845 metrov), Južno ledeno morje (3612 metrov), Sredozemsko morje (2000 metrov), Črno morje (2000 metrov), Egejsko morje (1000 metrov), Adrijansko morje (1000 metrov), Baltiško morje (400 m) in Severno morje (200 m).

Dete rojeno s sabljo. Zadrski „Narodni List“ poroča, da je neka Dalmatinka iz Žuljane povila v Ameriki krepkega dečka, kateremu se na bedru leve noge pozna sablja. Hrvatski novorojenček je vzbudil v Ameriki pozornost in ameriške novine pišejo o njem na dolgo in široko. „Narodni List“ pravi: Glejte torej zopet eden Hrvat, kateremu je določeno, da iz njega postane velik junak. Potemtakem še bo vojska in sedanja še ni zadnja.

Lovska sreča. Umrl je nekoč v Šleziji strasten lovec. Njegov dnevnik pove, da je zapisal sleherni žival, ki jo je ustrelil. Njegove žrtve so bile: 1 jelen, 2 košuti, 268 srnjakov, 85 srn, 1779 zajcev, 1789 kuncev, 4045 jerebic, 164 sazanov, 48 rac, 34 šljuk, 3 divji petelini, 238 prepelic, 14 lisic, 7 dihurjev, 4 kune, 1 orel, 1 siva čaplja ter 250 raznih krilatih ujed. To je vsega vkup 8499 živali.

Sid:

Sin.

I.

„Revež se nam je porodil! Revež, ali sin je moj. — In prisegel sem takoj, ko zagledal kri sem svojo živo v sinovem telesu: Sinko, jaz sem oče tvoj!“

Spomnil se je oče rojstva sinovega in prisege svoje, kadar je spomladi kopal svoje trde njive, vselej kadar je poleti gledal dozorelo žito, vselej kadar je jeseni praho delal za jarino, vselej kadar se pozimi je ozrl na svojo njivo, kjer je tisoč diamantov svoje žarke v zrak pršilo.

Diamanti, diamanti! Spomnil se je svoje reve, a začutil moč v telesu, v srcu je začutil silo — nezmagljivo, nezmagljivo!

II.

Rezek vrisk — meč krvaveč...

Ropočejo kolesa v divji ples, ropočejo in jokajo, prepevajo in stokajo kolesa v divji in v bolj divji ples.

Čuj, kako pojo mrtvaško pesem. O — komu pojo mrtvaško pesem?

Mrtvaško pesem poljem pojo, mrtvaško pesem domovom pojo, mrtvaško pesem sinovom pojo, mrtvaško pesem očetom pojo!

Čuj kako pojo mrtvaško pesem... Očetom pojo mrtvaško pesem!

Izginil je vrisk izginil ropot. Izhod — stisk!

III.

„Hej, sivček, plavček, hej! Le brhá, le brhka! Saj je njiva prhka! Hej, sivček, plavček, hej!“

K letu osorej bo pomagal mi pri oranju oče! Hej, sivček, plavček, hej!“

Oče! Komaj da je vedel, da mu dragega očeta izvalila je tujina! Komaj, komaj, da je vedel, da mu je predragi oče bil pridobil to-le njivo kamor on zdaj seje seme; seje svojo kri!

IV.

Kako je čudno trobil danes poštni rog!

Pismo! — Ves vesel ga je sin prejel... A odkod to pismo? Bog! Pismo je zatrepetalo in na tla mu padlo...

Zakipelo mu je v srcu! Klel tujino je, roparico klel je! „Ti peklo! Sesaš nam kri! Ti očetov kri sesaš — iz sre sinov! Ko da nisem sin njegov, Ko da drag mi ni!“

Saj ne najdem ni solzâ! Ti tujina si mi jih popila, ti tujina si jih posušila.

Zemlja naša se je maščevala:

„Kjer moči je pustil, kamor kri vsejal je, tam naj bo življenje z mesom pokopano!“

„Zemlja kruta naša, kruta domovina, kaj da se maščuješ!“

V svojem srcu klel je še domovje!

V.

„Dnevi so minili! Ali res — nimam več očeta? Domovina, ti si sveta, ti, tujina, si nedolžna! Kaj sem vaju klel, ko izgubil sem očeta?“

Pa je mislil sin in je videl sin, da edini on odslovil očeta je v tujino.

In spoznal je v hipu, kaj je sin očetu, kaj je oče sinu.

Padel je na zemljo in jo je poljubil! Sveti pôt je v njej, ki je iz obraza prikapljal očetu, ki ga je ljubezen do sinu rodila.

Padel je na zemljo in se je razjokal dušo je očetovo Bógu priporočil.

* * *

Loterijske številke.

Gradec, 25. oktobra 75 31 88 68 83

Poštna vesti.

Seznam vojnih poštних uradov, pripuščenih k prometu k z zasebnimi vojnopoštними zavitki: 5, 5/III, 9, 11, 13, 19, 19/I, 20, 20/V, 24, 29, 37, 39, 40, 42, 47, 49, 51, 55, 58, 60, 63, 66, 69, 76, 77, 84, 88, 90, 94, 95, 102, 105, 107, 110, 111, 113, 125, 128, 130, 131, 133, 137, 138, 145, 146, 147, 148, 150, 153, 155, 165, 167, 175, 176, 177, 178, 180, 181, 183, 184, 185, 188, 189, 190, 191, 203, 207, 209, 215, 217, 218, 219, 220, 221, 222, 223, 224, 226, 227, 229, 232, 237, 239, 240, 250, 252, 253, 255, 256, 258, 259, 260, 262, 267, 270, 271, 272, 273, 274, 276, 277, 281, 282, 283, 284, 285, 286, 287, 288, 289, 291, 292, 293, 294, 295, 296, 297, 302, 307, 315, 316, 317, 318, 319, 324, 332, 334, 335, 336, 338, 340, 352, 354, 361, 364, 368, 369, 371, 372, 376, 377, 378, 385, 386,

387, 388, 388/II, 388/III, 389, 390, 392, 393, 395, 396, 398, 399, 400, 400/II, 400/III, 401, 403, 404, 405, 407, 408, 409, 410, 412, 444, 444/II, 444/III, 509, 510, 511, 512, 513, 514, 516, 517, 600, 602, 605, 607, 608, 611, 612, 613, 630. — Zasebni vojnopoštni zavitki so dovoljeni znanprej pod obstoječimi pogoji le na one vojne poštne urade, oziroma etapne poštne urade s številko, ki so označeni v gornjem seznamu. — Vsi drugi vojni poštni uradi in etapni poštni uradi s številko, ki niso navedeni v tem seznamu, so zaprti za promet z zasebnimi vojnopoštными zavitki. — Promet z zasebnimi vojnopoštными zavitki na vse c. in kr. etapne poštne urade s krajevno označbo v zasedenem ozemlju Ruske Poljske, Srbije, Črnogore in Albanije — izvzemši etapne poštne urade Mitrovica na Kosovem in Novipazar — je dopuščen slejkoprej pod obstoječimi pogoji.

Vreme v novembru.

- Vseh svetnikov mrzel dan, božič bode v led vkovan.
- Če svet' Martin zmrzuje, kmet voljne zime pričakuje. Dež Martina in zmrzlina, pa pozebe ozimina. Za solncem svetega Martina, kaj kmalu pride, sneg, zmrzlina, in če te tudi dobro greje, le tri dni babje leto šteje.
- Če na dan svete Cecilije grmi, dokaj pridelkov k letu kmet dobi.
- Sveta Kata sneg pred vrata. Listopada zmrzlina, je svečana ne bo; listopada južnina, bo svečana mrzló.

IVAN SVETEC

brivec in vlasuljar **RUDOLFOVO**

Glavni trg, nasproti mestni hiši

priporoča že izgotovljene lasne kite v vseh barvah. Izdeluje tudi druge lasne potrebščine ter ima vedno v zalogi podlage, mila, pristno tekočino Hair-petrol in Bayrum proti izpadanju las, potem Burgit za sigurno odstranitev kurjih oces in druge toaletne stvari. — Kupuje na drobno in debelo zmešane in rezane ženske lase. 128-24-23

Hiša na prodaj

v Kandiji pri Novem mestu.

V hiši so štiri sobe, dve kuhinji ter prostori za prodajalno s stanovanjem. Poleg hiše nahaja se tudi vrt. Hiša leži na jako lepi priliki. — Več se izve v Novem mestu v prodajalni **C. Germa**. 96-2-2

NA PRODAJ

sta pod ugodnimi pogoji

v sredini mesta v Krškem dve hiši z gospod. poslopjem.

V hišah se nahajajo gostilna, kavarna in zaloga piva ter zasebna stanovanja. — Gostilniški prostori so zelo pripravno razdeljeni; poleg hiše se nahaja velik zaraščen senčnat vrt, zidano kegljišče. V gospodarskem posloju se nahajajo hlevi za domačo in tujo živino, velika ledenica, skladišče in tri sobe za posle. — Radi njih razsežnosti in po legi pa sta hiši tudi pripravni za izvrševanje mesarije, pekarije ali katerosibodi trgovine.

Ker lastnik radi boleznih posestva ne more nadzorovati, proda isto po zmerni ceni!

Kupcem daje pojasnila lastnik **Valentin Scagnetti, Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 6.**